

yeni ufuklar
aylık düşünce ve sanat dergisi
Posta Kutusu : 1034
Galata - İstanbul

1967 Türk Dil Kurumunu
Bilim Ödülü raporları

AYLIK DERGI

TDVİSAA
Kütüphanesi Arşivi
No DŞG-159

Sn.Orhan Şaik Gökyay
Kayışdağı cad.124/1
Göztepe-şehir

1)

Ali Püsküllüođlu, Öz Türkçe Sözlükler ve Terimler Sözlüğü

Bu eser iki bölümdür: 1) Dil Devrimi, 2) Sözlük. Dilde sadeleşme akımının başlangıcından günümüze kadar gelen bir özeti verilmektedir, Dil Devrimi bölümünde (s. 11-23). Bu özet, çıkmalarda dayandığı kaynaklara bakıldığı zaman anlaşılacağı üzere yetersizdir. Herhangi bir edebiyat kitabının bu konuyu ele alan bölümünde, yahut ta, türlü yüzyıllarda bu akımla ilgili yerlerde daha geniş ölçüde raslanacak olan bilgilerin yanında bu bölüm çok dar ve sathi kalmaktadır. Bir başka deyişle, bu bölümün bilimsel değeri yoktur.

2) Sözlük bölümüne gelince: Bunun yararlı bir çalışma olduğu görülür. Ancak bu da bilimsel bir çalışmanın verimi olmaktan çok, bir mekanik çalışmadır. Bunda yazarın payı, sözlükte yer alan kelimeleri türlü eserlerden toplayıp sıraya koymaktan ibarettir. Bilimsel çalışmanın niteliğini veren, kafa payı yoktur. Bu bölümde yer alan sözcüklerin, yerlerini aldıkları eski kelimelerin taşıdığı kavramları ne denli karşıladığı üzerinde durulmuş değildir. Ayrıca bu sözcüklerin içinde eskiden beri hem konuşma, hem de yazı dilinde kullanılmakta olan sözler vardır. Bunları ayrı bir işaretle göstermek yerinde olurdu. Acımak, adak, adamak, ağı, ağıl, ağıt, akarca, akıntı, aktarmak, albeni, alık, alım.. ve öteki harflerin sırasında benzerleri pek çok olan kelimeler bu soydandır ve bunlar, dil devriminin dilimize kazandırdığı sözcükler olmayıp dil devriminden çok öncesinden beri dilde -konuşma ve yazı dilinde- yaşamaktadır.

Kimi yanlış tanımlara da raslanmaktadır. 'Acıma'nın 'başkasının uğradığı ya da uğrayacağı üzücü bir halin önüne geçmek istegini duyma' değil, bu üzücü hal karşısında duygulanmadır. Hele diyelim ki, bir kaza geçiren, hastalanan, sınıfta kalan veya ölüm acısına uğrayan kimsenin üzüntü veya acısının önüne geçmek veya bunu istemek söz konusu değildir.

Tanımları verilen sözcüklerin de, yazarların hangi eserlerinden alındığını belirtmek, yapılan işin bütünlüğü bakımından düşünülebilir. Bu eserlerin, çıktığı tarihleri göstermek te, o sözcüğün dile ne zaman, hangi kavramda girdiğini öğrenmemize yararlıdır.

Türlü yazarların bu sözcüklere yazılarında yer vermiş olmaları, o sözcüğün gerçekten dile kazandırılmış anlamına gelmediğini de düşünmek isterim. Çünkü, birtakım sözcükleri, dilde daha yatkın karşılıkları yaşayıp dururken yeniden bir kelime ortaya sürmenin doğru olmadığı düşünülmelidir. 'Kafiye' karşılığında 'ayak' varken, '4uyak' karşılığına yer vermek yersizdir. Netekim 'ozan' kelimesi, bir başka karşılık aramaya gitmeden 'şair'in yerine kullanılmaktadır. Ve sözlükte de bu anlama yer almıştır. Özetlemek gerekirse, sözlükte yer alan kelimelerin içinde, bir öneri niteliğinde kalmış ve bütün yazarlarca kabul edilmemiş olanlar da vardır.

Bu ayrıntılara, bu eserin her iki bölümünün de, bilimsel bir çalışmanın eksiz niteliğinden yoksun olduğunu ortaya koymak için yer verilmiştir.

Eserin diline gelince: Gerek 'Dil Devrimi' bölümünde, gerekse 'Sözlük' bölümünde, kelimelerin tanımları yapılırken yazarın Türkçeyi iyi kullandığı söylenemez. Dil Devrimi, Osmanlıcadan Türkçeye bir çeviri değil, Osmanlıcaya yer vermeden, katıksız bir Türkçe ile dilediğimizi dile getirmeyi amaç tutar. Oysa burada 'çiviri' kokan cümleler az değildir.

2)

- s.11. Üçlü dile dönmenin olanacağı yoktur,yerine 'Üçlü dile dönülemez'
s.16. içinden çıkılması olanaksız bir duruma gelmiştir,yerine 'için-
den çıkılmaz bir duruma gelmiştir,
s.17. yetkin bir dile kavuşmak hemen hemen olanaksız denli
uzak bir olasılıktır yerine 'yetkin bir dile kavuşmak hemen
hemen düşünülemez denli uzaktır'
s.20. ..harflerinin Türk ulusuna dokunca verdiğini biliyordu,yerine
'...harflerinin Türklere yaramadığını' , 'Türklerini çıkarına
uymadığını' , 'Türkçenin gelişmesine engel olduğunu'
s. 39. bir şeyi uşa getirmek ereğiyle yazılmış kısa not,yerine 'şey
ve not kelimelerinin de Türkçesini koyarak, 'bir nesneyi an-
dırmak amacıyla düşünülmüş kısa bir çıkma' denebilirdi.

Sözlükte 'F ile başlayan Türkçe söz yoktur' sözü Türkçenin çok
eski çağları için doğru,bugün için yanlıştır. Halk Ağzlarından Der-
lemeler Dergisi'de F harfine bakılsaydı,bugün Türkçede bu harfle
başlayan nice kelimeler görülürdü. *x H harfi için de böyledir. Bu
iki harf sırasında yer alan kelimelerin hepsinin Türkçe olduğu ileri
sürüleceğinin söylemek gerekmez. Ama bunların içinde,Türkçe olup
ta bugün kullanılmakta olanlar hiç te az değildir.

Sonuç.- Bütün bu söylenenler ve ilişilen yönler göz önünde tu-
tulunca,bu eseri,bilimsel nitelikte bulmak olanayacaktır. Buna göre
de,bence,ödü verilmez.

P. Karasıkıyıcı

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-159/1

Prof. Dr. Abdülkadir Karahan, Figani ve Divançesi,

Eser asıl iki bölümdür: 1) Giriş ,2) Divançe. Bunlardan başka bir ön-söz ile kitabın sonunda bir sözlük dizini vardır.

Gerek önsözün, gerekse giriş bölümünün dili, ancak yapmacık bir Türkçeye örnek olarak gösterilebilir. Bu dil özensiz, yapmacık, ciddiyetsiz, çelişmeli ve yanlıştır. Bunlara bir yığın yuvarlak sözleri, kuru, esere bir şey katmayan boş edebiyatçılığı da ekliyelim. Ne kilemeler yerinde kullanılmıştır, ne deyimler ve kavramlar. Çok kez Osmanlıcadan çevirme diye yediğimiz Türkçe bunun yanında bayağı Türkçe sayılır. Bu yargıya tanık vermek için kitabın önsözüyle giriş bölümünü olduğu gibi aktarmak yerinde olur. Çünkü bu sayfalar baştanbaşa bu acayip Türkçe ile yazılmıştır. Belli ki yazar, Türk Dil Kurumunun arı Türkçeden ne anladığını kavramamış, ya da onu büsbütün ters anlamıştır. bu yapmacık, ciddiyetsiz Türkçenin altında, yazarın bu yoldan ödülle ulaşmak amacı yatmaktadır. Nettekim, Türkoloji bölümündeki meslektaşlarının ve öğrencilerinin kitabın Türkçesine ilişmelerine karşılık olarak 'bu yapmacığa salt ödül almak için başvurduğumu' söyleyip durmuştur.

s/N Kanununun... görkemli ve imrendirici yönetiminde...

Birinci planda ~~gülxatx~~ tüm şöhet yapmış olan...

Şiir dergileri (yazma şiir mecmuaları demek istiyor), tezkireler, menakıbnameler, tarihler, biyografiya ve bibliyografiya ile ilgili tür-lü toplamalar... köşe

Anadolunun değişik bucağında olduğu gibi Rumelinin birçok şirrin kasabasında da onlarca (türkçede yok bu) gönül ve söz eri...

Kanuni çağının İstanbul göklerine yıldız kümeleri gibi serpilmiş bulunan şairlerin sayısı..

günlük ~~yaşamalarında~~ yaşamalarında meslek çalışmalarını dışında edebiyatla uğraşmayı tatlı bir iş güç saymışlardır.

s/o Adli ve Avni mahlaslarıyla Türkçe, Yavuz Sultan Selim de Selimi takma adı ile farsça olarak yazdığı şiirlerin birer divan halinde kitaplaştırmaya süsleyen değerli esenler arasında yer almış olması, söylediklerimizi doğrulamaya el verir. Hele Kanuni Sultan Süleymanın şiirlerinden oluşan Muhibbi divanında... (itnab-ı kabih)

Büyük ve mahtem (görkemli ne oldu?) padişahın şiir ve edebiyat alanında bağlılığının açık ve güzel bir örneğidir.

İşte adının konusunu tüm olarak kapsadığı söylenebilecek olan Kanuni sultan Süleyman çağı şairlerinden Figani ve divançesi, birkaç sene çizgisine sanki bir kanat çırpışı ile şöylece dokunup geçtiğimiz, söz sanatına çok önem vermiş ve bu alanda tarihimizin ön safında yer alan parlak bir dönemin içli, coşkulu sanat gücü ~~arkizi~~ ileri fakat umduklarına hiç te kavuşamamış, üstelik karadan kara bahtlı bir şairini ve onun şimdiye kadar dağınık, köşede-kayıda kalmış (Türkçe değil) olmaları beraber türünde pek başarılı esenini, bütün yönleriyle gün ışığına çıkarmak amacını güderek...

s/O ...nushalarla karşılaştırarak ortaya getirdiğimiz bu eleştireli (tenkitli diyecek) divançe...

Baki s ile aynı paralelde..

Klasik Türk şiirini bir altın halkasını andıran xvi. yüzyıl şairlerinden Figani...

s/P Figani ve divançesinin kendi türünde en az kusurlu bir eser

olması için elden geldiği kadar çalışılmıştır. Bununla beraber bizde heniz ne teknik, ne de bilimsel çalışma imkânları, istenen ve beklenen düzendedir. Bu yüzden bu dizgi ve karşılaştırma kusurlarına, ya da eksik bırakılmış inceleme(?), okuma(?) v.b. ile ilgili noktalara raslanabilir. Okuyucu bunları yazara bildirmek zanmetine (ne vazifesi?) katlanır ve kusurları hoş görürse çalışma isteğimizi, gücümüzü artırmış olacaktır (garip bir itiraz ve iltica bu).

s. III. ve çağının kurallarına göre her harften şiir yazmaya...

Figani'nin bugün için bilgi sınırlarımızdan içine giren şiirlerinin toplamı, bir divan kurulmasını sağlayamamaktadır. Ancak bu metinler bütününe- doğruya en yakın bir deyimle- Divançe diyebiliriz. Bundan dolayıdır ki divançe demeyi üstün tutmaktayız.

s. VI. Kopya tarihi belli olmamakla beraber XVII. yüzyılda istinsah edildiğini sezdirenen belirtiler var (ne onlar? Bu kadar hacviyata yer veren kimse asıl bu gerekli noktalara yazmalıydı).

Ayrıca kenarlarda da bunun eşi tutarında mısralar var(?).

s. IX. Bir sanatkarın.. (hani Türkçesi?)

Ancak kaside ve gazellerinden sızdırılabilecek bilgi, yaşamasını(?) ve eğilimlerini rahatça kavramaya elverişli değildir.

Şiirlerinden alacağımız mısralar için başvuracağımız yer, bu yayınıımızdan başkası olmamak gerektiği elbette kabul edilir (itnab-ı kabih).

s. X. Onun öğretimine (tahsili demek istiyor), hafızasına, şiir sevgisine, sanat yeteneğine ve belaya uğramasına dokunulmuştur.

sanatçılık yönü biraz Aşık Çelebiden alınmış olmakla beraber yerinde bir görüşle nitelendirilmiştir (Ne demek?)

Bevani tezkiresinin kısa birkaç satırı içinde bile çairimizi yaraşık değerini bulmuştur(?)

Şiiri üzerinde ilk defa olarak temelli eleştirme yapılmıştır.

s. XI. Önemli bir bibliyografik eser olan Kâtiğ Çelebinin Keşfüzzunununda Figani'nin ölüm tarihi.. (cümle iyi kurulmamış)

... birkaç satır yazmışlarsa da herhangi bakımdan bilinenlerin dışında konuya bir yenilik ve özellik getirmemişlerdir (cümle yanlış)

Fuat Köprülünün ... Figani maddesi, ötekilerine göre, daha derli toplu bir inceleme sayılmak durumundadır (küstahlık bu).

s. XII. ancak her üçü de bilinmedik bir şey ortaya koymuş degillerdir (sen ne koydun?), Figaniye yükletilen beyt, yerinde bir görüşle, her üçünün de gözüne çarpmıştır(?)

s. XIII. ... bu bakımdan burada, kaynakların verdiği bilgiyi iletme faydasız olmayacaktır (Türkçe mi?)

s. XIV. bu bakımdan bilimin çok çalışma, sabır ve süreklilik isteyen (çok doğru, bu eserden belli) sıkı düzenine ayak uydurmamış, bunun yerine şiirin özgür ve içe doğma havasına kapılmış, bu havayı sevmiş, benimsemiştir.

At Meydanında gezinme tozunma ile avunmuştur (bu cümlelerin Aşık Çelebideki aslında 'seyr' kelimesi gezinme tozunma değil 'temaşa'dır).

s. XV. İlk planda mukataat (kesenek).. mukataat, kesenek değildir, hem de tarihi bir terim olduğuna göre olduğu gibi bırakılmalı.

s. XVI. onun bir süre Battal Gazi'de yaşadığı.. (neresi burası?)

s. XVIII. XIX. padişah, sadriâzam... (XVIII. sayfadaki başbakan ne oldu?)

s. XXI. Figaniye ilişkin olduğunux sezdirenen.. (sezdirmiyor, fak

3)

Peçuylu bunu açıkça söylüyor, I, 100): Merhum Figaninin 'dü İbrahim Âmed be-deyr-i cihan' matlaı ki sebep ve salb-ı siyaseti olmuştur, an-
ların hakkında vaki olmuştur.

xxii. Fegani o gece... (hayır ertesi gün).

s.xxiii. Aşık 'elebi tarafından iyma edildiğine göre... (hayır, Aşık 'elebi açıkça söylüyor).

xxiv. Böylece ,son derecede şiir yeteneği olan, özgür yaşamak is-
teyen, şiirlerinde çok genç yaşında bile çağının ustaları ile boy öl-
güşmekten çekinmeyen bir sanatçı - beklediği ve değerli olduğu koru-
maya kavuşmadan - zamansız olarak bir kara çalmanın, kışkıkların üze-
rine attığı çamur sonunda, hem de iki kaside ile övdüğü adamın buyruğu
ile, hayata gözlerini kapamıştır.

Yukarıdaki örneklerin en azından daha bir kat çoğaltılabileceğini
söylemeliyim. Yukarıda söze başlarken vardığımız yargıya bunlar birer
dayanaktır.

Divan metninde de yanlışlar vardır. s.4, beyt 16. 'şirine' yanlıştır.

s.7. beyt 16. Nay-i ruyinün değil, doğrusu 'nay-i rüyinün sadası'
olacaktır. İkinci kelimeyi yüz anlamına almış, halbuki 'rüyin' (tunç) tur.

s.38, beyt 2. Kad kamet... okuyup deye başlayan mısradaki bu 'kad
kamet' kelimesini iki ayrı kelime imiş gibi 'kad' ayrı, 'kamet' ayrı
olarak almış. Bunun namazın farzına dururken alınan ve 'kad kameti+s-
salat' diye başlayan 'kamet' olduğunu farketmemiştir.

Sonuç.- Bu kitap bu Türkçesi, bu yanlışları, bu yapmacığı ve ciddi-
yetsizliği ile kesin olarak üdül alamaz.

Orhan Şaik Gökyay

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 089-158/2

Orhan Şaik Gökyay

Mehmet Salihoğlu, Işıklanan Ülke.

"Her ne kadar yazar, eserinin kapağında, bunu 'Türk Dili ve Dil Devrimini Üzerinde Bir İnceleme' olarak adlandırıyorsa da, okunduğu zaman bunun pek yüzde kalmış, deneme adı verilemeyecek olan bir çalışma olduğu görülmektedir.

Yazar, Türk dilinin gelişmesini, sadeliğini, bozulmasını, yeniden öz Türkçeye doğru yönelmesini, tanıklarıyla göstermek için, kitabına, gelişigüzel birçok tanıklar almış, fakat bu tanıkları, hem rasgele seçtiği, hem de düzensiz sıraladığı için değerlendirememiştir. Bunlar okuyucuya, ne kazandıracaktır belli değil. Kitabın dörtte birinden artığını kaplayan bu tanıkları, halk ozanlarından, divan şairlerinden bu örnekleri ne diye sıralamıştır? Bunlardan ne gibi sonuçlar çıkarmıştır belli değil. Bize arı Türkçenin sahipleri diye gösterilen ozanların, hele xvii. yüzyıldan sonra, dilleri, divan şairlerini aratmayacak kadar bulanıktır.

Kaldı ki bu örnek diye sunulan metinlerde birçok yanlış okumalar da var. Anlaşıyor ki yazar, ister ozan, ister divan şairi, bu metinlerin sahipleriyle bilmiş değil. Yazarın okuyup anlamadığı bir metni tanık diye kullanması yadırganacak, verimsiz bir tutumdur.

s.22 Ayruk bana ben demeyin "imesneye sen demeyen

Bu kul ol sultan demeyen işidenler kalsın tana

beytindeki bütün 'demeyen'ler & 'demeyin(demeyim)' olacaktır.

s.26. Bu ah ile bu zar ile gözüm yaşa nice dina mısraında 'dina' 'dine' olacaktır. Eski metinlerde a yani elif bugünkü 'e' yerine de kullanılırdı. İmlamızda.

Aynı sayfada 'dostu görebim' in de doğrusu 'dostu görüben' olacaktır.

s.29. Nite ki nerkis olur mest-i biriyle olalım, mısraınına doğrusu '...mest-i bi-riya mızlanı olalım' dir. Kâğı Kafiye ve vezin bizi - eğer bunları biliyorsak- doğru yola yönetebilir.

s.30. İki kaçak değil 'iki koçak' olacaktır.

s.34. Biz mail-i kâ bûs-ı leb-i can değil 'biz mail-i bûs'u leb-i cam' dir.

s.40. Behakkı değil 'bi-hakkı'

s.42. Tır-i ahım kûh-i keşiş'ten de imlâyanlaş, bu bir özel ad, eski Keşiş Dağı'dır. Bu sayfada bu imla yanlışlığı iki yerde var.

s.48. Başka bir aletle çaglar, ne demek?

s.49. Sererber değil, şererbar.

Kitabın bütün sayfalarına dağılmış olan hükümler, çıkarılmış olan sonuçlar, eski sözlerle 'basit, sathî, yavan, yanlış ve bilgisizce' dir.

s.13. Divanı Lugatittürk'ün 'Arapça ile bile boy ölçülebileceğini göstermek amacıyla yazıldığını' söylemek,

s.32. Türkçeye yabancı kelimelerin dolmasını divan şairlerinin üzerine atmak,

s.81. Örneğin on ikinci yüzyılda Ahmet Yesevi nikmetleriyle, on üçüncü yüzyılda Yunus Emre ilahileriyle, on dördüncü yüzyılda Aşık Âşâ Garipnamesiyle yalınlaşma isteğini belirtmişlerdir demek,

s.82. 15 ve 16. yüzyıllarda Visali, Edirneli Nazmi, Tatavlı Mahremi gibi ozanların 'Türki-i Basit' adını verdikleri gazellerinde, demek

s.83. Osmanlı toplumu duruk bir toplum olduğu için yüzyıllarca dilinde önemli bir değişme olmaştır, yargısına varmak,

2)

xx9xx yanlış olduğu gibi, türetmeden söz ederken ilkökul dilbilgisi kitabında bulunan bilgiyi tekrarlamak, 'derleme'nin tanımını yapmak, xx (s.91) ve s.92. 'şair anlamak için sözlüğü yeter bulmak' hep bu sığlığın tanıklarındır.

Kitapta durmadan edebiyat yapılmıştır, bu edebiyat ise bu kitapta yetersizliğin, daha açık deyişle, ele aldığı konu üzerinde bilinmedik söz söyleyememenin belirtisidir.

s.21. Yunus Emrenin dili duru bir ırmak gibi parıl pıralıdır (demek ki Yunusu okumamış)

s.73... ki onun araştırmacı dehasının bir aralık ayak bastığı bir uğrak olmuştur.

s.77. ..açım, seçik, ışıklı bir dil yaratmaktı.

s.82. Osmanlıcaya şamar indiren bir osmalı aydınıydı.

s.99. o kendisinden önce dilimizde belirmiş özleşme kıpırdanmalarının dibinde yatan toplumsal gerçeği..

s.104. Öz Türkçe akımını benimseyen, ona gönül veren, o uğurda nice densiz saldırılara çelikten inançlarıyla göğüs gerenler, bu ulusun gerçek yurtseverleri, gerçek aydınları, gerçek ulusçularıdır. Onlar Türk ulusunun sağlam geleceğinin yaratılmasına olumlu bir katkıda bulunmak tutkusuna gönüllerini kaptırmış, uygarlık savaşçılarıdır.

Kitapta tekrarlara ve gereksiz hikâyelere de yer verilmiştir. Bu hikâyeler esere bir şey katmamış, bir dedi-kodu olmaktan ileri gitmemiştir (Bk.s. 28,49,55,57,65,66,70,74,78,84,85,95,96 v.b.)

Dile gelince: Yazar taklit (s.43), sel (s.99) gibi tektük bir kaç kelime bir yana eserini baştan sona öz Türkçe ile yazmak kaygısını getmiş, ama başaramamıştır. Anlatım yanlışları var: s.6. Çünkü o dil Yunus Emreden Aşık Veysel'edek duru bir ırmak gibi akan Türk halkının öz dili dışında, bilgili bilgisiz, karışmalarla meydana gelen yapmanın yapması bir dildi de ondan. s.12. Dilbilgisi kurallarıyla ilgili birçok kurallı da kapsayan bu yapıtı o zamanlarda Kilisli Rifat Türkçeye çevirmişse de.. s.59. ... Türkçenin tümce (cümle) yapısına ve özel deyimlerdeki şivesini anlayabilmek için bu ağızların derinliğine incelenmesi gerekmektedir. s.63. ... bugün bile ulaşamayacağı şöylece diyimlenebilir.. s.75. Türk Dil kurumu 1950-1960 döneminde, onur verici bir savunma savaşı vermiştir.. s.81. böyle bir dilin Arapça, Farsça sözcükleri kendileştirmesi.. s.82. ... niceler bu güçlü tornadan geçti, geçmişi bir baksalar ya.

Sonuç.- Bu kitap Türk Dil Devrimi üzerinde, herhangi bir okul ödendinden daha başarısızdır. Söz kalabalığı içinde, bir sıradan, düzenden ve terkipten yoksun, acemice bir eserdir. Yazarın konuyu bilmediği, büyük bir konuyu işleme için yetecek hazarlığı ve bilgisi olmadığı her sayfada görülmektedir. Ödül alamaz.

Orhan Şaik Kökyay

P. Kökyay

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 058-159/3

Yazar bu kitapta, İtalyada faşizmin nasıl kurulduğunu, nasıl geliştiğini ve Mussolini'nin öldürülmesine kadar olan Faşizm tarihini anlatmaktadır. Çetin Özek daha ilk sayfalardan başlayarak faşizme karşı olduğunu ve salt onu kötülemek için bu eserini yazdığını belli etmektedir. Faşizmi tarafsız bir açıdan incelemekten çok, kendisinin taraf tuttuğu pek açık olan sosyalizmin, kendisi adını açıkça anmamakla beraber komünizmin propagandasını yapmaktadır. "etekin, sıralı sırasız söylediklerinde faşistlere karşı hincel ortaya koyuyor. Onları söz konusu ederken kandökücü(s.49), faşizmin sadece barbarlıktan ibaret olduğu(s.56), dolu dizgin cinayetler işleyebilen(s.57), bütün zorbalığına ve kandöküçülüğüne rağmen(s.68), kandökücü bir yeni politik biçim(s.143), çıkarların en pisi, en korkunç ve kandökücü oyunu(144), faşist kandöküçülüğü(181), kandökücü faşistler(s.182), faşizm daha kandökücü bir duruma girmiş ve daha kandökücü olmuştur(s.186), faşizmin bütün kandöküçülüğü, saldırganlığı(s.213), faşizmin cinayetleri(222) gibi sözleri bol bol kullanıyor. Buna karşılık, fabrikaları ve toprakları işgal etmiş olan işçiler için, bunları hoşgörür, hatta destekler bir ifadeye yer vermektedir. Faşistler için gasp, kandöküçülük, cinayet olan işler, onun tuttuğu sınıf için bir hak olarak gösteriliyor ve yazar onların başarısızlığından dolayı yanıp yakılıyor.

Sosyalist güçlerin giriştiği işgaller, kapitalistlere sonlarının geldiğini göstermiş ve İtalyan kapitalizminin çökmesine bir gelişme gözükmiştir(s.183), fabrikaların işgali, toprakların ele geçirilmesi, emekçi sınıfın hayat koşullarına düzeltmek için giriştikleri büyük çarşımlar olmuştur(s.192), fabrikaların ve toprakların ele geçirilmesi tam bir devrim havasına içine giren ülke, bir giyin, bir devrim gerçekleştirecisinin yokluğu yüzünden bu son uca erişemedi(201), sosyalistlerle komünistler arasındaki bütün davranış değişikliğine rağmen, faşizme zor yoluyla, milis kuvvetleri yaratarak karşı koyanlar, sosyalistler ve komünistler olmuşlardır. Buna karşılık, katoliklerin, liberallerin, halkçıların faşizme karşı koyuşları, partisiz ve hukuk kuralları içinde olmuştur(s.223). Burada yazar neyi telkin etmek istiyor, belli).

Bunun yanında demokrasi ve mazi aleyhtarlığı da ikide bir ortaya çıkıyor: ... bu sebeptendir ki, iki savaş arasında faşizm, gençlerin saflıklı kabul ettikleri bir davranışlar yatağında bütününden öteye gitmedi. Ulusun yüceliği, devletin önemi gibi hayaller ve kaba aldatmacaların dışında faşizmin verdiği hiç bir şey yoktu(s.234).

Moral, din, ahlak, vatanseverlik duyguları, gerçek oyunu saklayıcı bir perdeden öteye gidememiş, gerçek olan kaba kuvvet olmuştur(s.144).

Demokratik bir düzenin ilk şartı, o toplumun toplumsal dokusunda derin yarıtlıkların olmamasıdır. Dokudaki aksaklıklar, çok yüksek gerilimlerin de etkisi ile, sınıflar arası açıklığı ve guruplaşmaları doğurur. Anormal zenginlikler belirli kişilerin elinde toplanır ve buna karşılık çoğunluğu ortaya koyan bir halk topluluğu sefalet içinde kalır. Bu durumda gerçek bir demokrasinin söz açılmaz. Çünkü, sefil halk siyasi iktidarın dışına itilmiştir veya iktidara katılarsa düzeni devirici rol olur... (s.155)

Demokrasi, toplumun yaratılmış isteklerini yerine getirebilecek, tatmin edebilecek bir kudretin gerçekleştirebildiği bir mutluluğu gerçekli kılar. Halbuki tarih, kapitalist toplumların ancak belirli zenginlikleri gerçekleştirmeyi başararak ölçüde demokratlaştırmayı yapı-

پرنسیپال هند، رهبران د. سافر علی بن الیمان اکیس، بر ادب و حقیقت

... به سبب آنکه، انچه ما در این باره شنیده ایم، بیشتر از آنکه در این باره ...
و ادب و حقیقت بر آن است که ... (134)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (144)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (155)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (156)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (171)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (194)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (211)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (221)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (254)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (14-145)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (Thommas, Mussolini)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (G. Volpe)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (Basso)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ...

... و ادب و حقیقت بر آن است که ...

... و ادب و حقیقت بر آن است که ...

... و ادب و حقیقت بر آن است که ...

... و ادب و حقیقت بر آن است که ...

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (Facta)

... و ادب و حقیقت بر آن است که ... (prouve)

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-159/5

3-
...
(103)
...
(162)
...
(166)
...
(176)
...
(188)
...
(199)
...
(211)
...
(254)
...
(255)
...
(271)
...
(284)
...
(285)
...
(286)

unluk (değirmende)
urgancı
yersizlik
yeteneksiz
yetenekli
yetersizlik
yetkisiz
yevmiyeci
yıkıcılık
yllışıklık
yiğitleşmek
yoğurtçuluk
yoksullaşmak
yollatmak
yontuk
yorgancılık
yorumcu
yosunlaşmak
yönetici
yöneticilik
yöntensiz
ytong
yudumlamak
yumruluk
yumruklaşmak
yumruklanmak
yumurtacı
yumurtacılık
yumurtalı
yuvalanmak

tilkilik
titizleşmek
tiyatroculuk
tohumlanmak
tokatlanmak
topçuluk
toptancılık
topraklık
topuklu
tornacılık
törpülenmek
törpülemek
trikotajcı
tuğlacılık
tuhaflaşmak
tunçlaşmak
turfandacılık
tursuculuk
tutkallanmak
tutsaklık
tutumluluk
tüfekçilik
tüfeklik
tümamiral
uçuş
uçum
unculuk
unutkanlık
unlamak
unlanmak

balad
balata
balık-adam
balıkçılar
bant
bandaj
barbarlık
bariton
başhekim
başasistan
başhemşire
başmüdür
başmüdürlük
başsavecı
başpehlivan
bateri
temsilcilik
tenekecilik
terzilik
tesisatçılık
tesviyecilik
teşkilâtçılık
teşkilâtlanmak
teşrifatçılık
tıkızlık
tıksırıklı
tilsımlı
tırışsız
tırpancı
ticanilik

(246)
...
1374
...
(111)
...
(111)
...
(242)
...
(255)
...
(255)
...
(271)
...
(284)
...
(285)
...
(286)